

був крах корпорації «Енрон» та її аудитора — фірми «Артур Андерсен», що «підтверджувала» фінансову стійкість банкрута).

Ще фатальнішого прояву вади контролю набувають у разі, коли нехтуються його норми. За оцінками Frankfurter Rundschau, оприлюдненим у травні 2012 року, для досягнення німецького рівня добробуту людству необхідне ресурсне забезпечення в обсязі 2,5 планети, а якби всі земляни були американцями, знадобилося б 4 планети. У той час, як планета лише одна! Відповіді на питання, ким проігноровано цю норму глобального ресурсоспоживання і чому нею було знехтувано, коли вона не досягала 1, дорівнювала 1 чи почала перевищувати 1, потребує фундаментальних досліджень неупереджених експертів.

Як засновник ООН, Україна здатна ініціювати здійснення таких досліджень. Їх виконання потребує кардинального перегляду існуючої парадигми наукової компетентності, фахової та етичної відповідальності дослідників, адекватної сучасним світогосподарським викликам.

УДК 657.6

Щербакова Н А.,

к.е.н., доцент кафедри аудиту,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Перехід до нових економічних відносин в Україні, реорганізація підприємств, залучення іноземного капіталу, об'єктивно обумовили необхідність подальшого розвитку аудиторських послуг. Кількість аудиторських послуг і їх видів розширюється, що відкриває нові можливості для аудиторів і замовників.

Стаття 3 Закону України «Про аудиторську діяльність» визначає, що аудитори та аудиторські фірми можуть виконувати аудиторські перевірки та надавати інші аудиторські послуги, пов'язані з їх професійною діяльністю, зокрема, по веденню та відновленню бухгалтерського обліку, у формі консультацій з питань бухгалтерського обліку та фінансової звітності, експертизи і оцінки стану фінансово-господарської діяльності та інших видів економіко-правового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання. Крім того, уточнюється, що перелік послуг,

які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми), визначається Аудиторською палатою України відповідно до стандартів аудиту.

У свою чергу, Аудиторська палата України, як головний керуючий орган аудиторської діяльності, своїм рішенням № 244/14 від 22.12.2011 затвердила Перелік послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми). У цьому переліку конкретизуються послуги, які в загальному вигляді визначені в Міжнародних стандартах контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, зокрема: завдання з надання впевненості, аудит історичної фінансової інформації, огляд історичної фінансової інформації, завдання з надання впевненості, що не є аудитом чи оглядом історичної фінансової інформації та супутні послуги.

Крім того, наведений розширений та уточнений перелік інших послуг пов'язаних з професійною діяльністю, який визначений Законом України «Про аудиторську діяльність». Також цей перелік доповнено послугами, які стосуються організаційного та методичного забезпечення аудиту.

Затверджений перелік послуг, які можуть надавати аудитори та аудиторські фірми, досить великий і детальний, але він не враховує сучасні потреби керівників підприємств, пов'язаних із бажанням залучити стратегічних інвесторів, реорганізувати чи розширити бізнес, перевірити надійність та платоспроможність свого контрагента. В такому випадку необхідно ретельно дослідити діяльність компанії чи бізнесу, для того щоб впевнитись що інформація, яка розкривається у фінансовій звітності потенційного об'єкта інвестування, не має ніяких неточностей чи викривлень.

Проведення процедури багатостороннього дослідження діяльності компанії, її менеджменту, аналізу фінансової звітності та договірних зобов'язань, розробка різних варіантів перспективного розвитку потенційного об'єкта інвестицій відноситься до одного з видів сучасних аудиторських послуг Due Diligence (англ. належна обачність — належна віра).

Процедура Due Diligence дозволяє уникнути або максимально знизити існуючі підприємницькі ризики, зокрема: ризик придбання підприємства за завищеною вартістю; ризик невиконання зобов'язань підприємством-боржником; ризик виникнення корпоративних конфліктів (захоплення, судові позови); ризик несумлінних дій конкурентів (змова з контрагентами, лобювання інтересів); ризик неотримання або втрати відповідних дозволів, ліцензій, від яких залежить подальша діяльність підприємства тощо.

Результати Due Diligence допомагають попередити негативні наслідки придбання компанії, проаналізувати прибутковість бізнесу в минулому та вірогідність майбутніх грошових потоків, вирішити питання відповідальності за порушення та контролю за підприємством, визначити вартість проекту, своєчасно прийняти рішення щодо відмови від придбання, якщо проблеми мають суттєвий характер та можуть призвести до припинення діяльності підприємства в майбутньому, та багато іншого.

В процесі виконання аудиторської послуги Due Diligence задіяні оцінювачі, фінансові аналітики, аудитори і юристи, які працюють у тісній взаємодії, оскільки повна інформація доволі часто може бути забезпечена тільки спільними зусиллями.

Але проблема в тому, що така послуга не передбачена в Переліку № 244/14, що робить її, на мій погляд, не зовсім легальною. Тому краще необхідно внести послугу Due Diligence в цей список для того, щоб аудиторські фірми могли включати її в договір на проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг.

Крім того, методичне забезпечення аудиторських послуг також потребує негайного вирішення, адже методологія проведення Due Diligence залишається недосконалою, не враховує сучасні наукові дослідження та розробки. Кожна із аудиторських фірм, що надає такі послуги, розробляє методіку їх проведення на свій розсуд.

Також проблемою являється брак досвіду аудиторів у наданні послуг Due Diligence та недостатня кількість кваліфікованих аудиторських кадрів, які могли б її проводити.

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що в Україні стала вкрай актуальною проблема створення наукового інституту аудиту, який був би єдиним методологічним та організаційно-освітнянським центром розвитку аудиту та підготовки професійних аудиторів, які могли би надавати якісні та сучасні аудиторські послуги.